

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille M. Divendal
Auteur Dhr. R. Elsenaar
Telefoon 5113386 E-mail: relsenaar@haarlem.nl
WZ/OGV Reg.nr. 2009/100506
Bijlage : Evaluatie Speelruimteplan
B & W-vergadering van 8 juni 2009

Onderwerp

Evaluatie Speelruimteplan

DOEL: Besluiten

Het college is bevoegd om een besluit te nemen over de evaluatie van het speelruimteplan. In de gemeenteraad is op 19 juli 2000 afgesproken dat het speelruimteplan in 2008 geëvalueerd zou worden.

B&W

1. Het college besluit akkoord te gaan met de evaluatie van het speelruimteplan en de conclusies op te nemen in het nieuwe speelruimteplan.
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit; de media krijgen een persbericht
4. Het besluit van het college wordt ter bespreking voorgelegd aan de commissie Beheer

COLLEGE BESLUIT

Onderwerp: Evaluatie Speelruimteplan

Inleiding

Het speelruimteplan van Haarlem dateert van juli 2000; op 19 juli 2000 is de gemeenteraad akkoord gegaan met de notitie ter zake: NAT/2000/200. Daarin was ook de afspraak opgenomen dat het speelruimteplan in 2008 geëvalueerd zou worden. Personele wisselingen zijn de reden dat nu in 2009 de evaluatie van het speelruimteplan daadwerkelijk aan de orde is.

In deze evaluatie wordt teruggeblikt op de afgelopen 8 jaar. Aan de hand van de onderwerpen uit de diverse besluiten en beleidsstukken, die tot het huidige niveau van de speelvoorzieningen hebben geleid, wordt het speelruimteplan geëvalueerd. Wat is er destijds afgesproken c.q. besloten, hoe is dat naar de dagelijkse praktijk vertaald, welke budgetten zijn daarbij beschikbaar gesteld en hoe zijn deze benut. In deze evaluatie wordt ook vooruitgekeken naar een nieuw speelruimteplan.

Besluitpunten college

1. Het college besluit akkoord te gaan met de evaluatie van het speelruimteplan en de conclusies op te nemen in het nieuwe speelruimteplan.
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties.
3. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit; de media krijgen een persbericht.
4. Het besluit van het college wordt ter bespreking voorgelegd aan de commissie Beheer.

Beoogd resultaat

Het doel van deze evaluatie is het in beeld brengen van de gevolgen en resultaten van het speelruimteplan van juli 2000 en de conclusies van de evaluatie op te nemen in het nieuwe speelruimteplan.

Argumenten

De gemeenteraad is op 19 juli 2000 akkoord gegaan met het speelruimteplan 2000. Daarin was ook de afspraak opgenomen dat het speelruimteplan 2000 in 2008 geëvalueerd zou worden.

De conclusies uit de evaluatie dienen te worden meegenomen in het nieuw op te stellen speelruimteplan.

Uitvoering

Als de evaluatie speelruimteplan akkoord wordt bevonden, dan zullen de conclusies worden opgenomen in het nieuw op te stellen speelruimteplan. Dit dient binnen het vastgestelde financiële kader te gebeuren.

Bijlagen

Evaluatie Speelruimteplan
Persbericht

Het college van burgemeester en wethouders

Evaluatie speelruimteplan

Inleiding

Het speelruimteplan van Haarlem dateert van juli 2000; op 19 juli 2000 is de gemeenteraad akkoord gegaan met de notitie ter zake: NAT/2000/200. Daarin was ook de afspraak opgenomen dat het speelruimteplan in 2008 geëvalueerd zou worden. Personele wisselingen zijn de reden dat nu in 2009 de evaluatie van het speelruimteplan daadwerkelijk aan de orde is.

In deze evaluatie wordt teruggeblikt op de afgelopen 8 jaar. Aan de hand van de onderwerpen uit de diverse besluiten en beleidsstukken, die tot het huidige niveau van de speelvoorzieningen hebben geleid, wordt het speelruimteplan geëvalueerd. Wat is er destijds afgesproken c.q. besloten, hoe is dat naar de dagelijkse praktijk vertaald, welke budgetten zijn daarbij beschikbaar gesteld en hoe zijn deze benut.

In deze evaluatie wordt ook vooruitgekeken naar een nieuw speelruimteplan.

DOEL

Het doel van deze evaluatie is het in beeld brengen van de gevolgen en resultaten van het speelruimteplan van juli 2000.

Analyse speelruimteplan op basis van beleidsaspecten

Aan de hand van de onderwerpen die in de visie, beleidsuitgangspunten en –aanbevelingen zijn terug te lezen, wordt een beeld gegeven in hoeverre het speelruimteplan de afgelopen 8 jaar is uitgevoerd. Het betreft de volgende onderwerpen:

- veiligheid;
- spreiding speelvoorzieningen en leeftijdsopbouw;
- samenhang speelvoorzieningen, veilige routes => speelweefsel;
- schoolpleinen;
- particuliere speeltuinen;
- zandbakken;
- avontuurlijk spel/fantasiespel/bouwspeelplaats;
- hangjongeren;
- inspraak jeugd;
- informele speelruimte;
- terugdringen hondenpoep.
- nieuwe ontwikkelingen
- financiën

De ontwikkelingen op het gebied van deze onderwerpen vormen de basis voor een nieuw speelruimteplan. Daarbij worden tevens de resultaten van de omnibusenquête van 2008/2009 meegewogen en vormen de wensen en ideeën, die door bewoners in het kader van de wijkcontracten zijn geuit, een indicatie over de waardering van de huidige speelvoorzieningen.

Veiligheid

Beleidsuitgangspunt: *'De kwaliteit van de openbare speelvoorzieningen wordt verbeterd door het opheffen van onveilige situaties ...'*

Beleidsaanbeveling: *'fase 1: in de periode van 1 jaar alle resterende onveilige situaties aanpakken en indien noodzakelijk (tijdelijk) veranderen in informele speelruimte'*

Op basis van de Wet gevaarlijke werktuigen, met name het Besluit Veiligheid Attractie- en Speeltoestellen (kortweg het Attractiebesluit) is het gehele beleid ten aanzien van speelruimte gereorganiseerd. Voorop staat de veiligheid. Daar waar de veiligheid niet gegarandeerd kan worden, resten vaak alleen nog ingrijpende maatregelen als het verwijderen van speeltoestellen of het ontmantelen van speelplaatsen.

In fase 1 is volop gewerkt aan de veiligheid van de speelplaatsen met als resultaat dat alle onveilige situaties anno 2009 zijn opgelost. Om de veiligheid te kunnen blijven garanderen en dus aan de wettelijke eisen te kunnen blijven voldoen, worden alle speelplaatsen en –toestellen jaarlijks

geïnspecteerd. Dat betekent één maal per jaar een veiligheidsinspectie door een extern, gecertificeerd bureau. Naast deze jaarlijkse inspectie worden alle speeltoestellen minimaal 4 tot 8 keer per jaar (4 keer = wettelijke verplichting) aan een technische inspectie onderworpen. De technische inspecties worden uitgevoerd door medewerkers van de gemeente Haarlem, die daartoe zijn opgeleid. De inspecties en alle werkzaamheden die aan de speelvoorzieningen worden verricht worden geregistreerd in een logboek. Ook dit is een wettelijk voorschrift, zodat bij een ongeval kan worden aangetoond of de gemeente als eigenaar/beheerder van het betreffende toestel al dan niet aansprakelijk is te stellen.

Nieuw beleid 2010 – 2015:

Ten aanzien van de veiligheid heeft Haarlem de speelvoorzieningen goed op orde.

De Voedsel en Waren Autoriteit heeft in 2007 de 240 speelplaatsen geïnspecteerd. De bevindingen van de beheersverplichtingen had een score van 80 %. Bij een score van 100 % zijn alle gegevens waarop gecontroleerd zijn terug te vinden in de logboeken, wat een indicatie geeft van de kwaliteit van het beheer van de speelplaatsen.

De beschrijving van de onderhoudsactiviteiten ontbraken in het logboek, vandaar de score van 80 %.

Spreiding speelvoorzieningen en leeftijdsopbouw

Beleidsuitgangspunt: 'Een goede spreiding van speelvoorzieningen, zowel op buurt-, wijk- als stadsdeelniveau is gewenst; gebieden met onvoldoende aanbod vragen om uitbreiding van speelvoorzieningen; in gebieden waar het bestaande aanbod onvoldoende aansluit bij de leeftijdsopbouw zal het aantal formele speelvoorzieningen (tijdelijk) worden veranderd in informele speelvoorzieningen'.

Beleidsuitgangspunt: 'De leeftijdsopbouw van kinderen en jongeren, zowel op (deel)buurt-, wijk- als stadsdeelniveau, de stedenbouwkundige opzet van wijken en de huidige inrichting van de openbare ruimte zijn bepalend voor het gewenste c.q. te realiseren speelaanbod'.

Beleidsaanbeveling: 'fase 2: in periode van 3 jaar bestaande voorzieningen op niveau brengen, waarbij de prioriteiten worden gekozen op basis van aantal kinderen, analyse speelaanbod, spreiding en veiligheidseisen'.

+ 'fase 3: ... 4 jaar bestaande voorzieningen op bereikte niveau houden + samenhang in speelvoorzieningen en speelruimte aanbrengen en speelruimte reserveren en inrichten in de gebieden waar nu te kort is'.

De reductie van het aantal speelplaatsen van 340 naar 204 locaties heeft plaatsgevonden op basis van demografische en geografische gegevens. In 2000 kwam dat overeen met 127 kinderen per speelplaats, ongeveer 8 speelplaatsen per 1000 kinderen.

Ter vergelijking uit de Speelnota 2009 – 2013, Spelen in de stad, van de gemeente Den Haag: *"Uit literatuur- en benchmarkonderzoek kunnen de volgende normen betreffende het gewenste aanbod qua speelplekken per 1000 kinderen, per leeftijdscategorie worden aangehouden (kwantitatieve benadering):*

Per 1000 kinderen voor de leeftijd van 0-6 jaar 13 speelplekken

Per 1000 kinderen voor de leeftijd van 7-12 jaar 10 speelplekken

Per 1000 kinderen voor de leeftijd van 13-18 jaar 8 speelplekken

Kantekening: Bij de kwantitatieve benadering is op stadsdeelniveau gekeken naar het Speelvoorzieningen aanbod. Het aanbod op wijkniveau kan uiteenlopen, gezien de verschillen in Bebouwing en inrichting. Bij deze benadering is geen rekening gehouden met de fysieke barrières en actieradius naar/van de speelvoorzieningen. Tot slot is de kwaliteit en het aanbod van informele speelruimte buiten beschouwing gelaten"

Waardering

De waardering van de speelvoorzieningen is onlangs gepeild in de omnibusenquête 2008/2009. Hierin is gepeild hoe de Haarlemmers aankijken tegen de speelvoorzieningen in hun stad.

De rapportcijfers voor Haarlem zijn voor :

- het onderhoud van de speeltoestellen : 6,0
- de kwaliteit van de speeltoestellen : 6,1
- de mate waarin de speeltoestellen aansluiten bij de wensen : 5,5
- beschikbare hoeveelheid speelplaatsen in de wijk : 4,5 – 5,7
- mate waarin speelplaatsen interessant zijn in de wijk : 4,5 – 5,9

Hieruit blijkt een laag rapportcijfer voor de beschikbare hoeveelheid speelplaatsen en de mate waarin de speelplaatsen aansluiten bij de wensen van de bewoners.

Nieuw beleid 2010 – 2015:

Voor het nieuwe speelruimteplan zal de verhouding tussen vraag en aanbod opnieuw moeten worden bekeken, waarbij de 'Haarlemse norm' van het aantal kinderen per speelplaats opnieuw moet worden vastgesteld.

Samenhang speelvoorzieningen, veilige routes => speelweefsel

Beleidsuitgangspunt: *'Voor het realiseren van een net van routes en speelplekken, die door kinderen zelfstandig kunnen worden gebruikt, is samenhang nodig tussen de speelvoorzieningen in de openbare ruimte, in speeltuinen en op pleinen van scholen'.*

Het speelweefsel omvat alle openbare en semi-openbare speelvoorzieningen (schoolpleinen, speeltuinen) van Haarlem. Om de samenhang tussen de speelvoorzieningen en de bereikbaarheid via veilige routes te kunnen creëren moeten barrières en obstakels in de omgeving van de speelplaatsen worden verwijderd c.q. veilig passeerbaar gemaakt. Daarnaast zullen vanuit verschillende centrale punten in een wijk de routes naar de speelplaatsen verbeterd kunnen worden. Ambtelijk is recent (jan 2009) overleg gestart om de routes richting speelvoorzieningen veilig te maken. In het kader van de wijkcontracten vormen veilige routes naar de speelplaatsen een terugkerend item. Het wijkcontract Parkwijk wordt min of meer aangegrepen als pilot in deze.

Nieuw beleid 2010 – 2015:

In het speelruimteplan '09 moet nader worden gespecificeerd / uitgewerkt hoe het speelweefsel vormgegeven moet worden.

Schoolpleinen

Uit collegebesluit (aanvullend op het collegevoorstel ter zake): *'Het college wenst nader uit te zoeken of de schoolpleinen openbare ruimte kunnen worden'.*

Beleidsuitgangspunt: *'Voor het realiseren van een net van routes en speelplekken, die door kinderen zelfstandig kunnen worden gebruikt, is samenhang nodig tussen de speelvoorzieningen in de openbare ruimte, in speeltuinen en op pleinen van scholen'.*

Schoolpleinen van het primaire onderwijs (basisscholen) liggen over het algemeen midden in de wijk. Totaal zijn er 80 schoolpleinen bij basisscholen. Zo'n 30 daarvan maken deel uit van het speelruimteplan: schoolpleinen met een buurtfunctie.

De pleinen die in aanmerking komen voor een buurtfunctie, moeten voldoen aan een aantal criteria. Op basis van deze criteria zijn de 30 schoolpleinen geselecteerd. Met de betreffende scholen is met betrekking tot de speelvoorzieningen een beheerovereenkomst afgesloten. De gemeente voorziet het betreffende schoolplein van speeltoestel en bijpassende valondergrond, zorgt voor het onderhoud en ziet toe op de veiligheid. In ruil daarvoor zijn de scholen dus bereid hun schoolplein om niet voor een buurtfunctie beschikbaar te stellen. De scholen zorgen zelf voor de rest van het schoolplein, dat wil zeggen de bestrating, groenvoorziening, straatmeubilair etc.

Nieuw beleid 2010 – 2015:

Meerdere scholen hebben aangegeven ook in aanmerking te willen komen voor een dergelijke regeling. In het kader van het nieuwe speelruimteplan moet onderzocht worden welke ingrepen nodig zijn om ook de overige schoolpleinen in het speelruimteplan op te kunnen nemen. Veelal zullen fysieke aanpassingen nodig zijn. De financiële consequenties moeten worden afgewogen tegen het nut en noodzaak van eventuele aanpassingen.

Particuliere speeltuinen

Beslispunt collegebesluit + raadsbesluit: *'Wij stellen u voor, na kennis genomen te hebben van de financiële paragraaf, definitief een bedrag van f 9.874.837,- te reserveren voor de uitvoering van het Speelruimteplan Haarlem en voor de aanpassing van de Speeltuinen aan de veiligheidseisen, en dit bedrag ten laste te brengen van het Projectenfonds Haarlem'.*

Beleidsuitgangspunt: *'Voor het realiseren van een net van routes en speelplekken, die door kinderen zelfstandig kunnen worden gebruikt, is samenhang nodig tussen de speelvoorzieningen in de openbare ruimte, in speeltuinen en op pleinen van scholen'.*

Direct na de vaststelling van het speelruimteplan is gestart met het veilig maken van de speeltuinen. Het bedrag dat in het speelruimteplan voor de speeltuinen was opgenomen is gelijkmatig verdeeld over de 22 speeltuinen en vervolgens onder voorwaarden, via de stadsdeelorganisaties, beschikbaar gesteld. Hiermee konden de speeltuinen uitsluitend aanpassingen t.b.v. de regelgeving financieren. De kosten voor het onderhoud en de afschrijving voor de vervanging van de speeltoestellen moesten, zoals gebruikelijk, uit de reguliere subsidie c.q. uit de eigen middelen van de stadsdeelorganisaties gefinancierd worden.

Inmiddels zijn er nog 19 speeltuinen actief. Vanwege het aanwezige toezicht kunnen in de speeltuinen toestellen worden toegepast, die op openbare speelplaatsen niet worden gebruikt; een verrijking van het speelaanbod in een wijk derhalve.

Speeltuinverenigingen hebben vaak moeite het hoofd boven water te houden wegens gebrek aan leden of vrijwilligers. Regelmatig springt de gemeente bij om speeltuinen te kunnen handhaven. In de wijk Dietsveld bijvoorbeeld wordt de speeltuin (DVS) met behulp van gemeentelijke middelen opnieuw ingericht; in het kader van de wijkcontracten zijn hiervoor middelen gevonden. In ruil daarvoor ontstaan mogelijkheden om de speeltuin ook bij andere, buurtbrede activiteiten te betrekken en ontstaat er in de wijk een grotere sociale cohesie. Zo zal mogelijk het geplande 'Panna'veld ook worden benut om met HFC Haarlem voetbalactiviteiten te ontwikkelen met de kinderen uit de buurt. Wanneer een speeltuin toch gesloten of opgeheven wordt, kunnen de voorzieningen worden opgenomen in het gemeentelijke speelvoorzieningen. Niet alle speeltoestellen van een speeltuin zijn echter geschikt voor de openbare ruimte (zandbak, schommel) en bovendien zijn de eisen die aan openbare speelplaatsen worden gesteld van een andere orde door het ontbreken van toezicht. Als een speeltuin wordt omgevormd naar een openbare speelvoorzieningen gaat dat dus gepaard met een forse financiële investering.

Aanbevolen wordt in het kader van het nieuwe speelruimteplan in beeld te brengen welke rol de gemeente kan/wil spelen bij de instandhouding van de speeltuinen. De besturen van de speeltuinen zijn verantwoordelijk voor het beheer van de speeltuinen. Vervangen van speeltuinen, (assisteren bij) de bewaking van de veiligheid zijn onderwerpen die de beheerders/eigenaren van de speeltuinen veelal boven het hoofd groeien.

Vanuit JOS wordt aangegeven dat de verzelfstandiging van de speeltuinen redelijk is doorstaan. De speeltuincommissie zal binnenkort de afgelopen anderhalf jaar evalueren. Op voorhand is het een goede zaak dat speeltuinen worden verbonden met de openbare speelplaatsen. Met name als dat inderdaad impliceert dat er budget beschikbaar is voor aanpassing van de speeltuinen aan de veiligheidseisen. Nu worden de vervangingskosten gedekt uit subsidiebudgetten. Ook de financiering van vernieuwing van de speeltuinen moet in het nieuwe speelruimteplan worden omschreven.

Nieuw beleid 2010 – 2015:

In het kader van het nieuwe speelruimteplan moet verder worden omschreven welke bijdrage de gemeente Haarlem structureel kan leveren aan het voortbestaan van de speeltuinen.

Avontuurlijk spel/fantasiespel/bouwspeelplaats

Beleidsaanbeveling: 'Er is meer aandacht voor avontuurlijk spel, fantasiespel en bouwspeelplaatsen nodig. Met andere woorden: minder "netjes aangeharkte" speelplaatsen met een geijkte inrichting en meer speelruimte in de vorm van stukjes ruig terrein.'

Landelijk is voor dit onderwerp veel aandacht, getuige een recent verschenen publicatie, waarin een aantal deskundigen van landelijk erkende bureaus zich buigen over dit onderwerp. Ook in Haarlem is het nog altijd een actueel onderwerp. In 2006 heeft Haarlem samen met de gemeente Arnhem een workshop georganiseerd waarin het avontuurlijk spelen centraal stond. Het doel was helderheid te krijgen over de mogelijkheden en beperkingen met betrekking tot avontuurlijk spelen. In dat verband zijn ook excursies georganiseerd naar voorbeelden in Rotterdam en Dieren. De bevindingen uit deze workshop zijn verwoord in het boekje "Wat speelt er rondom Spelen?", waarin 'Natuurlijk spelen' één van de hoofdthema's is.

Het Attractiebesluit is in dit verband herzien c.q. verduidelijkt. Helder(der) is nu aan welke eisen een avontuurlijke, natuurlijke speelplaats moet voldoen en wanneer bijvoorbeeld een oude boomstam valt onder het Attractiebesluit. De recentelijk verschenen publicaties op dit gebied, bieden o.a. meer duidelijkheid over de juridische aspecten en de aspecten met betrekking tot veiligheid en aansprakelijkheid.

Binnen Haarlem zijn er enkele praktijkvoorbeelden; speelplaatsen waar op een avontuurlijke wijze gespeeld kan worden. Deze speelplaatsen zijn echter niet overal een succes. In het speelruimteplan

'10 zal verder moeten worden uitgewerkt hoe dergelijke speelplaatsen tot een succes te maken. In den lande zijn meerdere voorbeelden van geslaagde locaties en de ervaringen die daar zijn opgedaan met betrekking tot aanleg, situering, communicatie e.d. zullen vertaald worden naar Haarlemse omstandigheden.

Momenteel wordt ambtelijk de realisering van een 'speeldernis' voorbereid in de Poelpolder en in het Renaldapark. Daarbij spelen factoren als situering, bereikbaarheid en inrichting een rol. In dit kader zijn ook voorbeelden in andere gemeenten bezocht en de daarbij opgedane kennis wordt vertaald naar de Haarlemse situatie, zodat het gebruik van de 'speeldernis' zo succesvol mogelijk zal zijn.

Momenteel is avontuurlijk spelen ook landelijk gezien volop in de aandacht. LNV promoot avontuurlijke speelplaatsen als groene leer- en speelplekken. De realisatie van avontuurlijk speelplekken zoals die nu op het programma staan, moet worden voortgezet. In het nieuwe speelruimteplan moet hier nog meer op worden ingespeeld, waarbij met name ook het nut en de noodzaak m.b.t. de gezondheid van kinderen moeten worden meegenomen. Op dit punt moet ook de relatie met JOS en NME verder worden uitgewerkt.

Hangjongeren

Visie: 'voor de jeugd heeft rondhangen een functie; een functie die ook een claim legt op het gebruik en de inrichting van de openbare ruimte.'

Beleidsuitgangspunt en –aanbeveling: 'kinderen en jongeren hebben een directe stem bij plannen en inrichten van speelruimte in de woon- of leefomgeving'. 'Met die stem moet ook wat gedaan worden bij de afweging van belangen die op een locatie kunnen spelen'.

Bij hangjongeren gaat het om de leeftijdsgroep 15+. Deze zijn niet benoemd in het speelruimteplan, maar vanaf 2000 zijn op 80 lokaties wel rekening gehouden met de inrichting van de speelruimte voor deze leeftijdsgroep.

Inspraak jeugd

De jeugd in het algemeen wordt betrokken bij de totstandkoming van speelplaatsen. Bij de ontwikkeling of vernieuwing van speelplaatsen wordt een vaste inspraakprocedure gevolgd. Op basis van de mening van de jeugd, de uiteindelijke gebruikers, worden de plannen gemaakt, waarna de plannen aan alle bewoners worden voorgelegd.

Gedurende de looptijd van het speelruimteplan zijn diverse voorzieningen voor (hang)jongeren gerealiseerd, zoals het Molenpark, 't Landje en Delftplein.

Informele speelruimte

De visie van Haarlem is conform het speelruimteplan dat in eerste instantie gemikt wordt op bespeelbare openbare ruimte. In 2^e instantie gaat het om speeltoestellen. Met andere woorden, formele speelplaatsen alleen daar waar de informele speelruimte onvoldoende aanwezig is of openbare ruimte ongeschikt is voor spelen.

Het speelruimteplan is onder andere opgenomen in het Algemeen Programma van Eisen (APvE). Dit is opgesteld om tijdens de gehele planvorming voor de (inrichting van) de openbare ruimte handreikingen te geven voor de inrichting van de openbare buitenruimte waardoor een goed te beheren openbare buitenruimte wordt gerealiseerd. De inrichting van de informele speelruimte, of het bespeelbaar maken van de openbare ruimte, komt hierin echter verder niet aan de orde.

In bestemmingsplannen worden speelvoorzieningen zo flexibel mogelijk opgenomen, met name in de algemene bestemmingen 'Verkeersdoeleinden' en 'Openbaar groen'. Nadere specificatie is binnen bestemmingsplannen mogelijk, maar dan gaat de flexibiliteit verloren om een speelvoorziening te realiseren als daar op basis van demografische gegevens behoefte aan is. En ook andersom kan een speelvoorziening worden ontmanteld ten behoeve van verkeersdoeleinden of openbaar groen.

Nieuw beleid 2010 – 2015:

In het Handboek gemeentelijk speelruimtebeleid "Spelen met ruimte" wordt uiteengezet hoe de openbare ruimte bespeelbaar kan worden ingericht. Het boek is een initiatief van Child Friendly Cities, in samenwerking met de NUSO en het Ministerie van VROM. De coördinator speelplaatsen van

Haarlem heeft destijds geparticipeerd bij de totstandkoming van dit handboek. Het boek geeft richtlijnen om het plannen, inrichten en beheren van de woonomgeving zodanig te doen dat er kwantitatief en kwalitatief voldoende buitenspeelruimte is. In het nieuwe speelruimteplan moet het beleid ten aanzien van het bespeelbaar inrichten van de buitenruimte worden omschreven.

Zandbakken

Beleidsmatig is over zandbakken niets in de visie, beleidsuitgangspunten en –aanbevelingen opgenomen. In het kader van de wettelijk vereiste veiligheid is echter besloten alle zandbakken van de openbare speelplaatsen te verwijderen; een maatregel die is opgenomen in de notitie 'Vaststelling uitwerking fase 1 speelruimteplan Haarlem'. Wettelijk worden er stringente eisen gesteld, met name qua hygiëne. De veiligheid rondom een openbare zandbak kan niet worden gewaarborgd, waardoor het ontmantelen van alle zandbakken de enige optie bleef. Inmiddels heeft de gemeenteraad aangegeven zandbakken weer in de openbare ruimte terug te willen. In andere gemeenten worden zandbakken wel (nog steeds/opnieuw) in de openbare ruimte toegepast.

Nieuw beleid 2010 – 2015:

In het nieuwe speelruimteplan zal het beleid ten aanzien van zandbakken opnieuw geformuleerd moeten worden, inclusief de financiële consequenties van beheer en onderhoud (o.a. jaarlijkse verversing van het zand). Omschreven moet worden welke risico's gelopen worden en hoe deze voorkomen kunnen worden. Informatie van andere gemeenten en deskundige instanties is daarbij onontbeerlijk.

Terugdringen hondenpoep

Beleidsaanbeveling: 'Terugdringen van de overlast door hondenpoep is nodig in de vorm van een stringenter handhavingsbeleid'.

Hondenpoep scoort over het algemeen heel hoog in de top 10 van ergernissen bij de bewoners. Bij het opstellen van wijkcontracten is door bewoners aangegeven groot belang te hechten aan een verbod voor honden op speelplaatsen. Op diverse (alle?) speelplaatsen zijn echter wel bordjes geplaatst om honden te weren. Veelal ging hier een verzoek van bewoners/gebruikers aan vooraf.

Nieuw beleid 2010 – 2015:

Het vigerende hondenbeleid, dat begin 2008 door het gemeentebestuur is goedgekeurd, bevat geen algeheel verbod voor honden op speelterreinen. Aangezien over een algeheel verbod van honden op speelterreinen in het kader van het hondenbeleid reeds een besluit is genomen, zullen in het nieuwe speelruimteplan argumenten moeten worden opgenomen om op dit punt het besluit anno 2009 al dan niet terug of om te draaien.

Nieuwe ontwikkelingen

In de afgelopen jaren zijn er een aantal nieuwe ontwikkelingen op gang gekomen. Zoals onder andere zogenaamde Cruijff Courts en Richard Krajicek Playgrounds, maar ook virtuele spelvormen hebben in den lande reeds hun intrede gedaan op openbare speelvoorzieningen.

In het nieuwe speelruimteplan moet worden opgenomen hoe dergelijke voorzieningen in te passen in de gemeente en aan welke voorwaarden moet worden voldaan om deze mogelijk te maken.

Cruijff Courts

Voetbalicoon Johan Cruijff heeft de Johan Cruijff Foundation opgericht. Een instelling die onder andere de fysieke ontwikkeling van de jeugd wil bevorderen. Hiertoe worden op vele locaties voetbalveldjes aangelegd die door de foundation worden gesubsidieerd. Onder bepaalde voorwaarden (o.a. afmetingen, materiaalkeuze, gebruik en sociale aspecten) worden deze velden op aanvraag van of in samenspraak met bijvoorbeeld gemeenten her en der in den lande gerealiseerd.

Krajicek Playgrounds

De gemeente wil in de hele stad voldoende en veilige speelruimtes bieden, zo mogelijk met begeleid sporten. Daarom heeft de gemeente de wens om vijf zogeheten Krajicek Playgrounds te

realiseren. Er is er inmiddels één gerealiseerd op het Teylerplein (Amsterdamse buurt). Daarnaast staat er één gepland op het plein in de Graafschapsstraat in de Slachthuisbuurt. Een playground (speelplaats/plein) is een plaats waar kinderen kunnen spelen en/of sporten. Een playground is belangrijk voor een goede gezondheid van de kinderen uit de buurt. Door samen te sporten en te bewegen leren jongere en oudere kinderen met verschillende achtergronden op een goede, respectvolle manier met elkaar om te gaan. Daarnaast is het de verwachting dat de overlast van (hang)jongeren in de buurt zal afnemen omdat zij een vaste plek krijgen met extra activiteiten. Met de aanleg van een Krajicek playground, ondersteund door de Richard Krajicek Foundation (RKF), willen de gemeente en de RKF drempels weghalen voor de kinderen die niet aan sport doen. Deze drempels kunnen bestaan uit de afstand tot de sportplek, financiële drempels en culturele drempels. De RKF ziet het belang van herkenbare begeleiding op sportief gebied. Vandaar dat sport- en recreatieleiders aanwezig zijn op de playground. Deze leiders zorgen voor begeleiding bij actief sporten. De gemeente sluit met de RKF een contact af met een looptijd van 5 jaar.

Wijkcontracten

In het kader van wijkgericht werken wordt gezamenlijk met bewoners per wijk geïnventariseerd welke zaken men in de wijk verbeterd wil zien. 'Spelen' vormt daarbij een regelmatig terugkomend onderwerp. Met de intrede van de wijkcontracten wordt nog meer dan voorheen een beroep gedaan op de bewoners bij de aanleg van de voorzieningen in de openbare ruimte. Gebleken is dat er de vraag om meer speelvoorzieningen regelmatig aan de orde is. Per wijkcontract wordt bekeken in hoeverre dat reëel en te realiseren is.

Met het wijkcontract worden nieuwe wensen geïnventariseerd. Deze worden meegenomen in het nieuwe speelruimteplan. Na vaststelling van de raad, waarbij ook de financiële aspecten worden opgenomen, worden deze wensen als eerste uitgevoerd.

Openstellen van voetbalvelden

In de begrotingsbehandeling 2008 (nov. 2007 n.a.v. motie 3) is opgenomen dat er onderzoek zal worden gedaan naar het openstellen van voetbalvelden.

Dit wordt meegenomen in het nieuwe speelruimteplan.

Financieel

In de nota NAT/2000/200 is een uitgebreide financiële paragraaf opgenomen en met het vaststellen van de nota zijn ook de financiële kaders geaccordeerd. De bedragen die daarmee gemoeid zijn, staan hieronder vermeld. De budgetten zijn gedurende de afgelopen jaren volledig ingezet voor de uitvoering van het speelruimteplan. In dit stadium rest derhalve niets meer of minder dan een opsomming van de bedragen die in de afgelopen jaren zijn benut.

Financieel overzicht speelruimteplan juli 2000		
Omschrijving	Beschikbaar gesteld bedrag (fl)	Idem in euro's
Veiligheid		
Veilig maken openbare speelvoorzieningen	fl. 1.260.000	€ 571.763
Veilig maken speelvoorzieningen basisonderwijs	fl. 315.840	€ 143.322
Veilig maken speeltuinen	fl. 1.715.000	€ 778.233
Sanering zandbakken	fl. 500.000	€ 226.890
Vervangingsinvesteringen		
Openbare speelvoorzieningen	fl. 3.744.000	€ 1.698.953
Speelvoorzieningen basisonderwijs	fl. 961.088	€ 436.123
Onderhoud en herstel		
Speelvoorzieningen basisonderwijs	fl. 720.816	€ 327.092
Ontwerp en uitvoeringsvoorbereiding (10% CW)	fl. 658.093	€ 298.630
TOTAAL	fl. 9.874.837	€ 4.481.007

Het onderhoud en beheer van speelplaatsen is een vast onderdeel van de gemeentelijke begroting. In het Meerjarenprogramma 2009 – 2012 zijn de volgende bedragen opgenomen voor het in stand houden van de speelvoorzieningen:

Kostendragers IP 65.10

	<i>IP</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
<i>Speelruimteplan, vervangingsprogramma</i>	<i>65.10</i>	<i>127.000</i>	<i>127.000</i>		
<i>Totaal</i>		<i>127.000</i>	<i>127.000</i>		

Kostendragers IP 65.10c

	<i>IP</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
<i>Openbare speelvoorzieningen</i>	<i>65.10c</i>	<i>127.000</i>	<i>127.000</i>	<i>254.000</i>	<i>254.000</i>
<i>Totaal</i>		<i>127.000</i>	<i>127.000</i>	<i>254.000</i>	<i>254.000</i>

(Extra) onderhoudsbudget 2009-2012

	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
<i>Speelvoorzieningen op normniveau brengen</i>	<i>300.000</i>	<i>400.000</i>	<i>400.000</i>	<i>400.000</i>
<i>Speelvoorzieningen exploitatie</i>	<i>265.900</i>	<i>265.900</i>	<i>265.900</i>	<i>265.900</i>
<i>Totaal</i>	<i>565.900</i>	<i>665.900</i>	<i>665.900</i>	<i>665.900</i>

Het bereikte niveau is met de bestaande middelen over het algemeen goed te handhaven. Uitgangspunt is dat er alleen nieuwe speelvoorzieningen worden aangelegd, mits er in extra middelen voor het onderhoud van die voorzieningen is voorzien.

De speelvoorzieningen gaan gemiddeld 10 jaar mee en derhalve wordt een afschrijvingstermijn van 10 jaar gehanteerd. In het budget is dan ook 10% van de cataloguswaarde van de speelvoorzieningen opgenomen. Voor het onderhoud is een percentage van 7% van de cataloguswaarde in het budget opgenomen, een percentage dat gebaseerd is op cijfers van onder andere de NUSO en de VNG.

Binnen de huidige budgetten is géén ruimte gereserveerd voor nieuwe speelvoorzieningen. Wanneer een nieuwe speelvoorziening wordt gerealiseerd zonder dat het onderhoud daarvan financieel geregeld is, betekent dat in de praktijk dat er elders speelvoorzieningen moeten verdwijnen. Immers als op het onderhoud ergens een tekort ontstaat, kan de veiligheid van een speelvoorziening niet langer gegarandeerd worden. Voor het opknappen van een speeltoestel is geen ruimte meer, waardoor bij onveilige situaties het verwijderen van een speelvoorziening de enige optie is die resteert.

Speelruimteplan 2010 – 2015

Doel van deze evaluatie is ondermeer te komen tot een nieuw speelruimteplan voor de komende jaren. Gezien het dynamische karakter zowel de regelgeving als het beleid op het gebied van spelen, wordt voorgesteld het nieuwe speelruimteplan voor een periode van 5 jaar vast te stellen; de termijn van 10 jaar wordt over het algemeen als te lang beschouwd.

De punten die in het kader van het vigerende speelruimteplan aan de orde zijn gesteld zullen in het nieuwe speelruimteplan aan de orde komen. Daarnaast zal over een aantal nieuwe ontwikkelingen beleid geformuleerd moeten worden.

Het **doel van het speelruimteplan** is om een beleidskader vast te stellen en deze te vertalen naar concrete beleidsuitgangspunten.

Dit beleidskader moet het mogelijk maken om te komen tot een evenwichtige verdeling van het aantal speelvoorzieningen in aantallen, spreiding en kwaliteit voor de verschillende doelgroepen. Het aanbod moet worden afgestemd op de bevolkingsamenstelling en de ontwikkeling hierin en moet passen binnen de financiële mogelijkheden. In het speelruimteplan wordt de opgave voor

aanpassingen van de speelvoorzieningen per wijk uitgewerkt. Ook wordt verder de communicatie uitgewerkt.

Het opstellen van een nieuw speelruimteplan zal projectmatig worden aangepakt. Voorgesteld wordt een ambtelijke projectgroep samen te stellen met als doel het speelruimtebeleid voor de komende 5 jaar te formuleren. Aan deze projectgroep zullen de volgende afdelingen deelnemen : Wijkzaken/OGV (beleidsmedewerker, programmamanager), Wijkzaken/DBT (beheerder speelplaatsen), Stadszaken/JOS (beleidsmedewerker) en 'Communicatie'.

De projectgroep zal zich in eerste instantie een projectplan opstellen. Het projectplan omvat o.a. een plan van aanpak, financiële aspecten, een communicatieplan en een programma van eisen voor het nieuwe speelruimteplan.

Conclusies voor het speelruimteplan 2010-2015.

De onderstaande conclusies uit de evaluatie van het speelruimteplan dienen in het nieuwe speelruimteplan 2010-2015 te worden opgenomen.

Veiligheid.

Ten aanzien van de veiligheid heeft Haarlem de speelvoorzieningen goed op orde.

De Voedsel en Waren Autoriteit heeft in 2007 de 240 speelplaatsen geïnspecteerd. De bevindingen van de beheersverplichtingen had een score van 80 %. Bij een score van 100 % zijn alle gegevens waarop gecontroleerd zijn terug te vinden in de logboeken, wat een indicatie geeft van de kwaliteit van het beheer van de speelplaatsen.

De huidige systematiek van veiligheidsinspecties dient te worden gehandhaafd.

Spreiding speelvoorzieningen en leeftijdsopbouw.

Voor het nieuwe speelruimteplan zal de verhouding tussen vraag en aanbod opnieuw moeten worden bekeken, waarbij de 'Haarlemse norm' van het aantal kinderen per speelplaats opnieuw moet worden vastgesteld.

Samenhang speelvoorzieningen, veilige route=> speelweefsel.

In het speelruimteplan '10 moet nader worden gespecificeerd / uitgewerkt hoe het speelweefsel vormgegeven moet worden.

Schoolpleinen.

Meerdere scholen hebben aangegeven ook in aanmerking te willen komen voor een dergelijke regeling. In het kader van het nieuwe speelruimteplan moet onderzocht worden welke ingrepen nodig zijn om ook de overige schoolpleinen in het speelruimteplan op te kunnen nemen. Veelal zullen fysieke aanpassingen nodig zijn. De financiële consequenties moeten worden afgewogen tegen het nut en noodzaak van eventuele aanpassingen.

Particuliere speeltuinen.

In het kader van het nieuwe speelruimteplan moet verder worden omschreven welke bijdrage de gemeente Haarlem structureel kan leveren aan het voortbestaan van de speeltuinen.

Avontuurlijk spel/fantasiespel/bouwplaats.

De realisatie van avontuurlijk speelplekken zoals die nu op het programma staan, moet worden voortgezet. In het nieuwe speelruimteplan moet hier nog meer op worden ingespeeld, waarbij met name ook het nut en de noodzaak m.b.t. de gezondheid van kinderen moeten worden meegenomen. Op dit punt moet ook de relatie met JOS en NME verder worden uitgewerkt.

Inspraak jeugd en hangjongeren.

De jeugd in het algemeen wordt betrokken bij de totstandkoming van speelplaatsen. Bij de ontwikkeling of vernieuwing van speelplaatsen wordt een vaste inspraakprocedure gevolgd. Op basis van de mening van de jeugd, de uiteindelijke gebruikers, worden de plannen gemaakt, waarna de plannen aan alle bewoners worden voorgelegd.

Informele speelruimte.

In het Handboek gemeentelijk speelruimtebeleid "Spelen met ruimte" wordt uiteengezet hoe de openbare ruimte bespeelbaar kan worden ingericht. Het boek is een initiatief van Child Friendly Cities,

in samenwerking met de NUSO en het Ministerie van VROM. De coördinator speelplaatsen van Haarlem heeft destijds geparticipeerd bij de totstandkoming van dit handboek. Het boek geeft richtlijnen om het plannen, inrichten en beheren van de woonomgeving zodanig te doen dat er kwantitatief en kwalitatief voldoende buitenspeelruimte is. In het nieuwe speelruimteplan moet het beleid ten aanzien van het bespeelbaar inrichten van de buitenruimte worden omschreven.

Zandbakken.

In het nieuwe speelruimteplan zal het beleid ten aanzien van zandbakken opnieuw geformuleerd moeten worden, inclusief de financiële consequenties van beheer en onderhoud (o.a. jaarlijkse verversing van het zand). Omschreven moet worden welke risico's gelopen worden en hoe deze voorkomen kunnen worden. Informatie van andere gemeenten en deskundige instanties is daarbij onontbeerlijk.

Terugdringen hondenpoep.

Het vigerende hondenbeleid, dat begin 2008 door het gemeentebestuur is goedgekeurd, bevat geen algeheel verbod voor honden op speelterreinen. Aangezien over een algeheel verbod van honden op speelterreinen in het kader van het hondenbeleid reeds een besluit is genomen, zullen in het nieuwe speelruimteplan argumenten moeten worden opgenomen om op dit punt het besluit anno 2009 al dan niet terug of om te draaien.

Nieuwe ontwikkelingen.

In de afgelopen jaren zijn er een aantal nieuwe ontwikkelingen op gang gekomen. Zoals onder andere de zogenaamde Cruiff Courts en Richard Krajicek Playgrounds, maar ook virtuele spelvormen hebben in den lande reeds hun intrede gedaan op openbare speelvoorzieningen.

In het nieuwe speelruimteplan moet worden opgenomen hoe dergelijke voorzieningen in te passen in de gemeente en aan welke voorwaarden moet worden voldaan om deze mogelijk te maken.

Verder zal er onderzoek worden gedaan naar het openstellen van voetbalvelden.